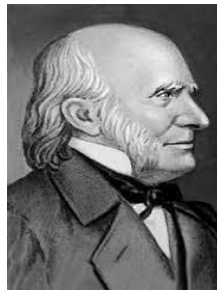
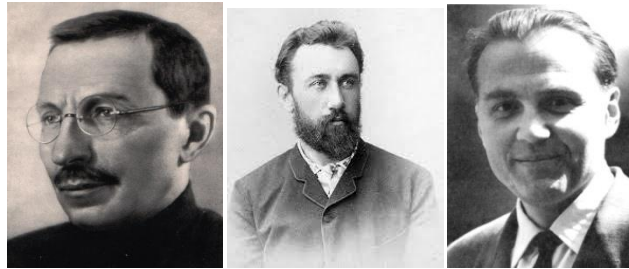

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

**ПЕРСОНАЛІЇ
У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ**

*Матеріали науково-практичної конференції здобувачів
першого (бакалаврського), другого (магістерського),
третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти,
вересень 2022 р., кафедра освітології та інноваційної педагогіки Харківського
національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди*

До 300-річчя з Дня народження Г.С. Сковороди

Харків – 2022

Лисогор Т., Боярська-Хоменко А.	
Актуальність педагогічної спадщини Б. Грінченка.....	50
Ловчикова В., Боярська-Хоменко А.	
Г.С. Сковорода і сучасні підходи до виховання.....	52
Лосєва К., Яліна В.	
А.С. Макаренко про виховання.....	54
Май Вень, Мороз А., Твердохліб Т.	
Погляди Карла Орфа на методику музичного виховання дошкільників і молодших школярів.....	57
Марченко А., Боярська-Хоменко А.	
Педагогічні ідеї Фрідріха Фребеля.....	61
Мурзіна Д., Твердохліб Т.	
Поєднання народності й естетичного виховання у науковому доробку К. Ушинського.....	63
Науменко А., Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т.	
Григорій Сковорода, його філософія виховання щасливої людини.....	66
Нікітін О., Яліна В.	
Особистість учителя у поглядах А.С. Макаренка.....	70
Новіцька В., Яліна В.	
Розвиток ідей естетичного виховання засобами танцю.....	73
Пащенко І., Боярська-Хоменко А.	
К.Д. Ушинський про вимоги до вчителя.....	77
Плем'яник Д., Боярська-Хоменко А.	
Актуальність принципів навчання Я.А. Коменського	79
Пономарьова В., Боярська-Хоменко А.	
Гуманізм в педагогічній спадщині Г.С. Сковороди.....	81
Семенець Є., Яліна В.	
А.С. Макаренко про сімейне виховання.....	84
Семенчук К., Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т.	
Педагогічні ідеї Г.С. Сковороди.....	86
Сидоренко Ф., Боярська-Хоменко А.	
Педагогічні ідеї Мішеля Монтеня в сучасному світі.....	90
Сінчевська К., Яліна В.	
Особистість дитини крізь призму спадщини В.О. Сухомлинського.....	92
Сутановська В., Білик В.	
Шляхи формування навичок soft skills здобувачів освіти у процесі викладання педагогічних дисциплін	95
Худас А., Боярська-Хоменко А.	
Я.А. Коменський: принципи виховання і вимоги до вчителя.....	98
Чаплігін А., Боярська-Хоменко А.	
Роль педагогіки Антона Макаренка у сучасному світі.....	99

2. Праця К. Д. Ушинського «Про користь педагогічної літератури».
URL :<https://studfile.net/preview/5850788/page:33/>

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ Я.А. КОМЕНСЬКОГО

Племянник Дмитро
фізико-математичний факультет
ХНПУ імені Г. Сковороди

Науковий керівник – А. Боярська-Хоменко

Ян Коменський – видатний педагог минулого, який, на мою думку, дуже чітко та гуманістично сформував педагогічні погляди та ідеї в освіті свого часу. Але чи доцільно використовувати його ідеї, принципи, методи викладання зараз? У наш з вами час, чи доцільно це буде? Можливо нам саме їх не вистачає? Як ми знаємо – головний принцип, який пропагував Я.А. Коменський – це принцип природовідповідності, а зараз людина тільки відходить від природи, поринаючи у світ гаджетів, інтернету і всього віртуального, відходячи від своєї унікальності, ставляючи себе вище за інших.

Природовідповідне виховання згідно з Я Коменським, полягало в тому, що людина розуміється як це частина природи, в людині є всі основні елементи природи, люди рівні між собою, вони всі мають право на однакову освіту [1]. Нині ця думка є надзвичайно актуальною, адже ми повинні повертатися до своєї природи, шукати свою внутрішню унікальність, пишатися нею, проте реалії сьогодення переконують нас у тому, що відходити від природи – це нормально, втратити свою унікальність, також нормально. Діти поринають у віртуальний світ, який впливає на їхню свідомість і розвиток. Коли потрібно виконати завдання – учні шукають відповідь в мережі, читаючи інформацію на першому ліпшому сайті, поверхнево сприймаючи її, не усвідомлюючи її достовірність, а довіряючи першій думці, яка спадає «Так, ага, начебто те, що мені потрібно». Такий підхід знищує унікальність кожної людини, унікальність думок, нівелює цікавість до процесу пізнання. Сьогодні випускники шкіл, у своїй більшості, не можуть опрацьовувати великі обсяги інформації, не можуть керувати власним часом, не розуміють що результат пізнання – це краще засвоєння і запам'ятовування інформації.

Також варто зазначити, що не менш значущим Я.А. Коменський вважав принцип свідомості і активності у навчанні. На думку Я.А. Коменського – для того, щоб навчання було успішним, воно повинно забезпечувати розуміння учнями сутності предметів [1]. Також він вважав, що простого розуміння недостатньо, для повного вивчення предмету, потрібно усвідомлювати шляхи застосування набутих знань на практиці. Ось саме в цьому, і полягає актуальність переконань видатного педагога сьогодні. Освітнянський досвід показує, що знання сухої теорії не дає ефективної практичної реалізації знань, завжди потрібна практика, учні повинні вміти застосувати ті знання, які отримали, це допоможе їм зрозуміти те, що відбувається навколо, пояснити самому собі, чому це саме так, а не інакше. Наприклад, урок фізики, де учитель розповідає про фізичні закони, наводячи приклад: якщо у посудину з водою помістити якийсь об'єкт, то рівень води підніметься. З першого погляду цей приклад не значний, але, прокидаючись зранку, ми йдемо на кухню, робити собі звичайний чай, заливаємо чайний пакетик гарячою водою, а коли дістаємо пакети, то рівень рідини у чашці зменшується. Такі прості спостереження та проведення паралелей між теорією і реальним життям допомагатимуть учням не лише запам'ятовувати навчальний матеріал, а у усвідомлювати його значення для повсякденного життя. Таким чином принцип свідомості і активності у навчанні не втрачає своєї актуальності багато століть.

Я.А. Коменський визначав, що все повинно бути за порядком у часі: навчання повинно відповідати рівню знань учня, вивчати все потрібно з найпростішого до більш складного [1]. Тобто, все повинно бути системно, знання які ми отримали сьогодні – остаточно закріплюють знання, які ми вивчали вчора, та дають початок знанням, які ми будемо вивчати завтра. У цьому Я.А. Коменський вбачав принцип послідовності і систематичності. Загальновідомо, що сьогодні освітній процес у школі вибудовується за таким само підходом: від простого до складного. Початок уроку в нас відводиться на перевірку домашнього завдання, де вчитель може зрозуміти чи є в учнів «прогалини» з минулої теми. Далі слідує вивчення нового матеріалу, а під кінець уроку вчитель дає домашнє завдання, яке дозволяє закріпити набуті на уроці знання і уміння. Це все відбувається кожен урок, кожен урок учні дізнається більше інформації, а головне, все це відбувається послідовно, чітко сформульовано на основі принципу систематичності.

Ще один принцип, який варто назвати – принцип вправ і міцності засвоєння знань [1]. Я.А. Коменський пояснював його так: наприклад, всі

вправи, які роблять початківці повинні бути основані на матеріалі, який вони вже вивчали та добре знають. Розв'язування вправ повинно бути послідовним: перший крок пояснює другий крок, який приводить нас до відповіді. Навчальний матеріал варто вивчати до тих пір, доки кожен зрозуміє її, вправи повинні бути систематичними. Сучасна система освіти також перейняла цю ідею видатного педагога. Вчителі намагаються пояснювати кожен свій крок при вирішенні задач, дають можливість учням ставити питання. Проводяться контрольні, самостійні роботи, які допомагають не тільки дізнатися рівень знань учня, а й закріпити пройдений матеріал. Тобто цей принцип працює майже на сто відсотків і сьогодні.

Отже, Ян Амос Коменський насправді видатний педагог, сміливо можна казати, що у деякому сенсі він заклав фундамент сучасної освіти. Його принципи були актуальні у як у давні часи, та і сьогодні, а ба навіть будуть актуальні і через сто, двісті, і більше років. Вчителі в освітньому процесі завжди будуть ними послуговуватися, бо вони мають дуже просту, але дієву структуру, яку розуміють як учні, так і вчителі.

Список використаних джерел

1. Принципи навчання Яна Коменського? *Педагогіка*. URL:https://studwood.net/1834336/pedagogika/didaktichni_printsipi_komenskogo (дата звернення: 29.05.2022)

ГУМАНІЗМ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Пономарьова Влада
фізико-математичний факультет
ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник – А. Боярська-Хоменко

Скарбницю людства складають надбання філософів, просвітителів, митців, педагогів, які через віки впливають на сьогодення. Серед них вирізняється син українського народу Григорій Савич Сковорода.

У педагогічних поглядах Григорія Сковороди відбиваються основи педагогіки: гуманізм, демократизм, висока моральність, любов до Батьківщини і народу. Гуманізм – це основа всього. Всі ми люди і тільки за це ми маємо любити та поважати один одного. Ми живемо на одній планеті, дихаємо одним повітрям, розмовляємо, радіємо, сумуємо, відчуваємо... Насправді немає меж та кордонів між внутрішнім світом людей і для відчуття